

Kereszténységről és művészetről „négy szemközt”

Interjú Földesi Barnabás művésztanárral

Július végéig tekinthető meg a III. Béla Gimnázium, Művészeti Szakközépiskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény művésztanárainak „Kereszténység és művészet” című kiállítása a művelődési házban. A gimnázium alkotóműhelyében Földesi Barnabás előadóval nem a művészet irányából közelítettünk a kereszténység felé, hanem fordítva.

– Nem könnyű fogalom a kereszténység. Beszélünk keresztény Európáról, keresztény Magyarországról, keresztény értékrendről, az Alaptörvény kapcsán is egy fajsúlyos dolog volt ez a terminus. A művelődési házban kiállító művészek valamilyen értelemben mind keresztények. Valaki csak kulturális, valaki erkölcsi, valaki szellemi értelemben. Mindez látszik is a munkákon, ezért nagyon színes az anyag. Tehát nem csak szakrális művészetről beszélhetünk, hanem világi, de keresztény témákat is feldolgozó alkotók munkáiról is. Alapvetően három értelemben lehet az ember keresztény.

- A *legáltalánosabb*, amikor **kulturális értelemben** nevezünk valakit kereszténynek. Európában ez kikerülhetetlen, szinte mindannyian kereszténynek vallhatjuk magunkat, hiszen van tradíciónk, történelmiségünk. Nincs közünk se a pogánysághoz, se a törzsi és keleti vallásokhoz. Tulajdonképpen az egész európai gondolkodásmódunk – gazdaságunk, filozófiánk, tudományunk, művészetünk – egy keresztény világnézetből nőtt ki. Körbevesznek minket ebben a szellemben emelt műemlékek. Ha bemegyünk egy képtárba, az alkotások zöme keresztény tematikájú, de utcáinkról, köveinkről is elmondható ez: hogyha a törökidő után újjáépített Magyarországot veszem alapul, az 1700-as évek műemlékei, középületei részben Habsburg-katolikus égisz alatt készültek el. Egész kontinensünkre jellemző egészen a 19. századig, hogy van egy egységes keresztény világnézet. A legnagyobb tudósaink is – kezdve Isaac Newtontól – abban a szellemben kutatták, vagy értelmezték a világot, hogy ez egy Teremtő műve, és az ő feladatuk ennek megértése, tisztázása, rendszerezése.

- A *szűkített*bb szint, amikor valaki **erkölcsi értelemben** vallja magát kereszténynek. Ez esetben már kevesebb emberről beszélhetünk, de ez is elég általános, hiszen arról van szó, hogy a kereszténységgel együtt erkölcsiség jár. Az erkölcsi értelemben vett keresztények inkább a jézusi arany szabályra hivatkoznak: „Próbálj úgy bánni másokkal, ahogy te szeretnéd, hogy ők bánjanak veled!”. Tehát az ember és ember közötti viszonyulásokat elég erősen meghatározza a

kereszténység. Akik ebbe a kategóriába tartoznak, azok a humánus erkölcsöt – amit akár a Tízparancsolat, akár a Hegyi beszéd adoptált az európai gondolkodásba – irányadónak tartják. A szeretet, elfogadás, megbocsátás jegyében tartják fontosnak a keresztény erkölcsöket. Tehát amit a kereszténység felmutatott a humánus területén, arra igent tudnak mondani.

- A *legsúlyosabb*, egészen speciális terület, amikor **szellemi értelemben** vallja magát valaki kereszténynek. Ők, Jézus Krisztust egy ma is létező valóságnak tartja, számukra a kereszténység egy mindennapos Krisztus-követés. Akár lelki gyakorlat, imádság által, akár a krisztusi példaadást a mindennapokba beültető életmód által.

– *Ami a kiállítók körét illeti: majdnem mindenki megmutatkozik keresztény témában az iskola tanári karából, viszont nem mindenki tartozik a tanári karba a kiállító művészek közül.*

– Öcsém, Földesi István az egyik, akinek nincs köze a tanári karhoz. A III. Béla Gimnázium diákja volt, de nem művészeti tagozaton. Később kezdett el ezzel foglalkozni, és inkább a költészet áll hozzá közelebb. Ahogy arról az előadásomban már beszéltem, az istenfélő alkotók csoportjának egyik tagja, a koncepciót, gondolatokat ő ölti ki az IFA-s műveknél, szereti a szójátékokat. Művészpárost alkotnak Sudár Péterrel, aki a vizuális megjelenítésért felel. M. Hajgató Terézia sem tagja a tanári karnak, ő viszont a művészeti szakközépiskola növendéke volt.

– *A laikus szemlélő is láthatja, hogy Szeifert György alkotása egészen más, mint a többi, ez tulajdonképpen nem is kép.*

– Talán ez a legszimbolikusabb, legemblematikusabb műalkotás, abszolút jelképekre van redukálva. Nem is nagyon nevezhető képnek, sőt táblaképnek sem, inkább objekt vagy szobor,

illetve van a művészetben egy ilyen fogalom, hogy talált tárgy. A művész talál egy tárgyat, és abból készít műalkotást. Szeifert György esetében ez egy régi, bárdolatlan szög, ezt applikálta bele egy könyvbe, és ennek adott keretet, amit aranyaprével fújta be. Az arany ősi jelkép, az időtlenséget, az örökkévalóságot jelképezi a múlandósággal szemben. Az alkotás egy fekete könyvet ábrázol, amiről valószínűleg mindenkinek a Szentírás jut az eszébe, legalábbis ilyen kontextusban. A Bibliába egy szöveget helyezett el a művész, ami pedig a krisztusi szenvedést, kereszthalált szimbolizálja, mint a Biblia központi üzenetét. Ez az én olvasatom, de az alkotó sem ágált ez ellen. Egy szép teológiai gondolat tömör szobrászi formába zárva.

– *Úgy tudom, hogy a művelődési házban kiállított alkotások nem felkérésre készültek, hanem önindíttatásból, ami azt jelenti, hogy az iskola művésztanárai közül majdnem mindenkit megérint a kereszténység.*

– Különböző mélységekben. Van közöttük modern szakrális művész, akinek szinte minden képe ehhez a témához kapcsolódik. Van, aki világnézetileg nem vallja magát kereszténynek, de időközönként merít a kereszténységből, mert fontosnak tartja ezt a kultúrát. De van olyan is a kiállítók között, aki szilárd meggyőződésű keresztény művész.

– *Tudsz valamit arról, hogy más művészeti szakközépiskolák tanári karának művészetében is ennyire erőteljesen megjelenik a kereszténység, mint Zircen?*

– Más középiskolákban talán ez nem annyira erős, mint nálunk, de itt is véletlenül alakult így. Szinte az egész pécsi egyetemi képzés „derékhada” idekerült, én érkeztem először, s hívtam Zircre több egykori tanulótársamat. Gyakorlatilag egy Pécsen végzett egyetemi baráti kör emelkedett át a művészeti szakközépiskolához. Azt gondolom, ez is magyarázata annak a jó kollegiális viszonyoknak, ami jellemez bennünket. Könnyen működünk, mozdulunk együtt. Az tényleg a véletlen műve, hogy bizonyos mélységekig szinte mindegyik kolléga kötődik a kereszténységhez. Az viszont nem volt véletlen, hogy ezt a témát vettem fel előadássorozatom negyedik állomásaként, hiszen tudtam, ehhez tudunk egy kiállítást is társítani.

